

Herédi Rebeka

Az ént körülvevő kontextushalmaz és az identitás kapcsolata

Írásomban Szabó Magda *Az őz* című regényével kívánok foglalkozni, a hangsúlyt az elbeszélés módjára, valamint arra szeretném helyezni, hogy hogyan jelenik meg az én ebben a műben, milyen a viszonya másokhoz, és – ami talán még ennél is fontosabb – saját magához.

A regény egésze Encsy Eszter köré fonódik, ő áll az elbeszélés középpontjában, „[...] tökéletesen átvilágított, végsőkéig kiaknázott én”¹ tárul fel szemeink előtt sorról sorra. Az övé az a nézőpont, aminek segítségével események sorát tudjuk végigkövetni, méghozzá úgy, hogy alig-alig szól kifelé, vagyis a regény nem más, mint egy nagy monológnak a kibontakozása. A monológ mint olyan természetesen magában foglalja a befele fordulást, éppen a kiszólás hiánya miatt, így nélkülözhetjük a dialógusok sajátosságait, tehát olyan gondolatokkal találkozhatunk a regény folyamán, amelyek többnyire kimondatlanok, esetlegesen az én számára elismertek és nyilvánvalóak.

A regény egésze olyan struktúrát alkot, amelyben megtalálhatók azon elemek, melyek az élőbeszédiséget idézik. Ez természetesen magában foglalja azt, hogy a mű nem más, mint valaminek – jelen esetben egy élettörténetnek – az elbeszélése egy megszólított, odaértett másik, valaki részére. Azt, hogy ez az elmesélés valóban sikeres-e, a későbbiekben kívánom kifejteni.

Az egyik legfontosabb elem, amely az élőbeszédre, a mesélésre utal, a másik feltételezése, vagyis az, hogy valakinek, valakihez beszél az egyes szám első személyű narrátor: „Mikor az autókhoz értem, láttam, hogy ott állsz a taxisor előtt, kiflit eszel [...]”² (17.) A másik, ennél jóval fontosabb elem az, amikor az elbeszélő valamit meg is kérdez a másiktól: „Tudod te egyáltalán, mi az a trombitafa?” (9.) A kérdések azonban hiábavalóak, ugyanis egyikre sem érkezik válasz, így megmarad monológnak az elbeszélés, a kérdés pedig valójában retorikai, hiszen a kérdező nem is vár rá választ, mivel a feltételezett és lehetséges válaszadó maga is az elbeszélés, a narratíva teremtménye, így lényegében fiktív, másikként teremtett entitás.

¹ Földes Anna: *Feminea comedia. Szabó Magda: Az őz és a Pilátus*. In: uő.: *Húsz év, húsz regény*. Budapest, Szépirodalmi Könyvkiadó, 1968. 248.

² Szabó Magda: *Az őz*. Budapest, Magvető és Szépirodalmi Könyvkiadó, 1977. 17. A későbbiekben a főszövegben e kiadás oldalszámaira hivatkozom.

Az elbeszélés egy életet mond el egészen gyerekkortól felnőttkorig, vagyis a felnőttkor azon pontjáiig tart, amiben az elbeszélő éppen létezik. Értelem-szerűen tehát történeteket, eseményeket fogunk hallani, még hozzá olyanokat, amelyek a jelen szempontjából relevánsak. Ezek az események az elbeszélőben összekapcsolódnak, vagyis az egyik reflektál a másikra, végtére is azt segítik, hogy az elbeszélő megértse, hogy jutott el idáig, eddig a pontig az életében, vagyis ok-okozati összefüggéseket keres, miközben felépíti az emlékezet és felejtés dinamikáján keresztül saját életnarratíváját.

Ez természetesen azt is jelenti, hogy olyan múltbéli eseményekkel találkozunk, amelyek a jelennel szoros összefüggésben állnak, a kettő tehát kölcsönhatásban van egymással, és egy bizonyos személyen keresztül futnak össze: ez pedig Lőrinc alakja. Lőrinc lesz az a személy, aki összekapcsolja Eszter számára a múltat és a jelent, még hozzá úgy, hogy Eszter perspektívájából egy fontos személyt emel be a jelenbe. Beemeli, mert Eszternek gyermekkorában már volt hozzá köze, azonban ismételten felbukkan életében.

Itt szeretnék egy kisebb kitérőt tenni Eszter jelenlegi helyzetére vonatkozóan, pontosabban arra, hogy tulajdonképpen mi indította el Eszter számára az emlékezés folyamatát: az első fontos történet természetesen az, amire az előbb utaltam, hogy Lőrinc felbukkan, és magával hozza Angélát, így az elbeszélő tudatában akaratlanul is beindul az emlékezés, a múlt felidézése. A másik viszont már Lőrinc halála lesz, tehát mondhatjuk azt is, hogy a regény egy halálesemény köré építkezik, és abból indul ki, ez lesz az a traumatikus esemény, mely szükségszerűen előhívja az emlékképeket, még hozzá annak érdekében, hogy a narrátor önértelmezése fogódzókat találjon.

A három kulcsszereplő között szerelmi háromszög bontakozik ki, aminek a közepén mindenképpen Lőrinc áll, az egyik oldalán Eszter, a másik oldalán pedig Angéla. A két nő között éles ellentét húzódik. Ez az ellentét a jelenben egyértelmű, ahhoz azonban, hogy megértsük valódi okát, a múltba kell visszamenni, vagyis Angéla és Eszter gyermekkorába.

A kettejük közötti viszony akkor kezdődött, amikor Eszter édesanyja elkezdett zongoraórákat adni, és második tanítványaként megérkezett Angéla. Angéla jelenségéről az egyik legszemléletesebb leírás a következő: „Csak állt tanácstalanul, aranybarnán a tengerparti naptól. Bal kezében egy labdát szorított, egy azúrkék, csodálatos labdát, amelyen aranykarikák futottak körbe, [...] fehér kesztyűs kis jobbujában ott tartott egy piros bőrrel szegett lakk kottatartót.” (37.) Ez a leírás tökéletesen jellemzi Angéla lényét, egyszerre több mindent is magába foglal. Az első egyik legfontosabb személyiség-jegy, amit ebből le lehet szűrni, a tisztaság és az ártatlanság megjelenése. Ez nemcsak az itt használt szavak miatt van így (például fehér kesztyűs kis

jobbában), hanem azok miatt a színek miatt is, amik ebben a képben benne vannak, melegséget árasztanak: aranykarikák, aranybarna, piros. Ezen kívül fontos a továbbiakban kitérni a „Csak állt, tanácstalanul [...]” mondatkezdésre is, ugyanis ez a tanácstalanság Angéla egész életére kiterjeszthető, és egyúttal magába foglalja azt is, hogy Angélának szüksége van a másokra, aki segíti őt útján, aki támogatja és terelgeti. Ez a másik jelenlétének az igénylése, az állandó támogatás már egészen kicsi korban elkezdődött, de mondhatnánk azt is, hogy onnan nőtte ki magát. Ahhoz, hogy ezt megértsük, érdemes például megvizsgálni az előbb felvetett szituációt, a két leánygyermek helyzetét, valamint azt, hogy ki mit csinál éppen.

Azt már tudjuk, hogy Angéla éppen betoppant, most érdemes megvizsgálni azt, hogy mivel. A kezében labdát fog, vagyis egy olyan elemet, ami tipikusan gyermeki elem, a játékra asszociálunk, így valóban a gyermekkort juttatja eszünkbe. Azonban, ha megnézzük Eszter oldalát, aki éppen mosogat, mást veszünk észre. „A tepsi leragadt, majd lejött a tenyeremről a bőr, amíg mosogattam, [...] a konyhakövön áll a lucsok, magam is csupa víz voltam, [...] lábam szárára ráfröccsent a mosogatólé [...]. Kőporral súroltam a tepsit [...]” (37.) A helyzet, amiben Eszter van, inkább tekinthető egy felnőtt léthelyzetnek, az ő megjelenítése már korántsem olyan gyermeki, tiszta. Ebből a szituációból kiderül, hogy a két lánynak a családban elfoglalt pozíciója nem azonos. Angéla mint gyerek van jelen a családban, ennek a családnak a középpontjában ő áll, vagyis minden körülötte forog, ezzel szemben Eszter felnőtt szerepbe bújik, és mint harmadik személy van jelen a családban.

Angéla mindig a szeretet középpontjában állt, nemcsak otthon, hanem az iskolában is: a hozott narancsot szétosztogatta, mindenkinek szívesen segített, Eszter ezzel szemben irigy volt, és nemcsak az iskolában, hanem még otthon se tudta elfoglalni azt a pozíciót, amit Angéla már jól ismert. Eszter ugyanis feleslegesnek érezte magát otthon, a tipikus gyermeki szerepet nem tudta elfoglalni, kívülállónak érezte magát a családon belül. Ennek köszönhetően Eszter túl korán felnőtt, azonban érdemes azt is megvizsgálni, hogy Angéla ebből a szempontból mennyit változott az évek során.

Angéla örök életében gyerek maradt, sosem tudott igazán felnőni, talán azért, mert mindig volt egy olyan személy az életében, aki gondoskodott róla, aki megmutatta, merre nyílik a simább út. Tehát Angéla mindig mindent birtokolt, amit Eszter sohasem. Ez az egyik legfontosabb ellentét a két nő között, ami már gyermekkorban is megmutatkozik. Az egyik ilyen eset a címben is szereplő őz kapcsán merül fel. Angéla akaratlanul is kiemelkedett a többiek közül azzal, hogy neki őze van, hiszen egy ritkaságot birtokol, amire természetesen Eszter is vágyott, akinek csak guppijai voltak.

Az őz elrablása több mozzanatot is magában foglal, az első és egyik legfontosabb mozzanat az az alapvető és egyértelmű késztetés, ami a cselekvés mögött áll, vagyis az, hogy a birtoklás megszűnjön Angéla számára, és ami végül is az őz halálához vezet.

E ponton szeretnék kitérni az őz és Lőrinc között meghúzódó párhuzamra, illetve arra, hogy ez hogyan mutatkozik meg a birtoklás tükrében. Korábban már utaltam rá, hogy a birtoklás és a birtoklás utáni vágy között milyen nagy különbség van, valamint arra, hogy ez az egyik legalapvetőbb ellentét Angéla és Eszter között. Ugyanis Angéla az a fél, akinek megvan, és Eszter az, aki szeretné, hogy meglegyen. Tehát Eszter esetében a vágyakozás van jelen, vágyik arra, hogy övé legyen az őz, és ugyanúgy vágyik arra is, hogy övé legyen Lőrinc. A férfi azonban Angélával van együtt, a narrátor számára pedig elviselhetetlen a tudat, hogy megint nem lehet az övé valami teljesen, hiszen Angéla áll a másik oldalon. Tehát az őz elrablásának jelentőségét már maga a cím is implikálja, de akkor válik egyértelművé az elbeszélésben, amikor kiderül, hogy Lőrinc halálával is párhuzamba állítható. Ha ezt a gondolatmenetet követjük (valamire való vágyakozás, sóvárgás és irigység jelenléte Eszter lényében), akkor két, Jung által meghatározott létformára lelhetünk, az egyik a látszat, a másik pedig a valóban létezés formája. A két egzisztenciát alapvetően a létezés jellege határozza meg: a látszathoz tartozik például az irigység, sóvárság, nyereségvágy, a másik létmódhoz pedig a szeretet, gondoskodás, segítség.³ Természetesen egyik létmódból sem szeretném se Angélát, se Esztert kizárni, mivel a kettő között lehet átjárás, azonban Angéla karakterére inkább jellemző lesz a létezés mint az egzisztencia egyik lehetséges módja. A következőkben azt fogom vázolni, hogy Eszter ugyanezt vajon magáévá tudta volna tenni, vagy sem.

Kónya Judit utal arra, hogy „az ember tudatát-szemléletét, indulatait a körülményei, a léte határozza meg.”⁴ Ahhoz azonban, hogy megértsük Eszter individuumát, kezdeti körülményeit, érdemes megfigyelni a narráció kiindulópontját. A narráció kiindulópontja Eszter objektivációjának a megértését fogja segíteni, illetve annak a sikerességét, tudniillik azt, hogy egyáltalán megtörtént-e. A regény elején egy nagyon fontos momentummal találkozunk, megtudjuk, hogy a narrátor gyermekként más, Irma néni cipőjét hordta, ami azt eredményezte, hogy Eszter lábfeje eldeformálódott. Ennek a nyomát élete végéig magán viselte, olyannyira, hogy saját létformájává alakult. Eszter tehát más cipőjében járt, ami természetesen magával hozza azt az egyszerű következtetést, hogy a

³ Carl Gustav Jung: *Gondolatok a látszatról és a létezésről*. Budapest, Kossuth Kiadó, 1997. 5.

⁴ Kónya Judit: *Szabó Magda. Ez mind én voltam...* Budapest, Jaffa Kiadó, 2008. 88.

sajátját nem is ismerte, így szimbolikusan a saját magával való szembesülés, azonosulás is elmaradt. Ez a későbbiekben két úton mutatható be, az egyik Eszter foglalkozása, majd a lakásában a tükör hiánya.

Elsőként – mivel konkrétan a szembesülésről volt szó, illetve annak a kérdésességéről – célszerű megemlíteni a tükrök hiányát Eszter szobájában, lakásában. Egyetlen egy helyen találkozhatunk ugyanis tükörrel, a fürdőszobában. Tehát Eszter számára elmarad az, hogy a saját lényével nézzen szembe, ami az én-megismerésnek és az én-azonosulásnak az egyik fontos motívuma lenne, ugyanis ez az egyik eszköze annak, hogy megismerjem magam külsőleg. Külsőleg, ugyanis ilyenkor mint szemlélő tekintek magamra, a saját vonásaimat figyelem meg, mozdulataimat, vagyis ez az egyik bizonyítéka annak – hogy tükörbe tudok nézni – elismerem és felismerem magam, és tisztában vagyok saját magammal. Az egyetlen olyan helyzet, amikor Eszter tükörbe néz, amikor valaki mást játszik el, azonban így éppen hogy nem magával, hanem mással, egy eljátszott szereppel szembesül. Így nem tudja magát objektíven szemlélni, vagyis az, hogy külső nézőpontot, perspektívát adjon maga számára, elmarad.

Ez még élesebben van jelen, ha Eszter foglalkozását tekintjük. Eszter színészként dolgozik, ez a foglalkozás pedig magában foglalja azt, hogy folyamatosan más bőrébe bújjon, és mást játsszon el, mint ami ő maga.

Ezen a ponton szeretnék még egy gondolat erejéig kitérni a narrátor gyermekkorára, ahol folyamatosan találkozhatunk másvalakinek az eljátszásával. „Akkor éjjel azt játszottam elalvás előtt, hogy Elza vagyok, aztán abbahagytam a játékot [...]” (97.) Ekkor még csak játék szintjén volt jelen ez a hajlam, de volt miből kialakulnia, ha az előbb már kifejtett más cipőjében való járás gondolatmenetet vesszük alapul.

Ez felnőttkorban fog még inkább felszínre törni a szakma által, ami ráadásul meg is kívánja ezt. A személyiség problematikusságát hozza felszínre ez a kérdéskör, azt, hogy kevés lehetőség van arra, hogy a saját szerepében legyen Eszter, ugyanis minden szerepet magára húz, csak a sajátját nem viseli szívesen. A saját lényét, vonásait vagy nem is akarja meglátni vagy pedig valahogy elfedi azt. Az egyik ilyen elfedési technika a sminkelés, a másik ennél jóval beszédesebb, a maszkhúzás. A sminkelés inkább a hétköznapiakat érinti, a maszkhúzás pedig inkább a színház létformájába illik bele, azonban az individuum problematikusságát éppen az adja, hogy a színházi létformából való kilépés nem valósul meg, a narrátor beleragadt, így az én-azonosság, az, hogy én saját magammal vagyok azonos, nem jön létre.

Az egyetlen karakter a regényben, aki támpontot tud adni a narrátor számára, hogy megteremtse a saját én-képét, egy külső viszonyítási pont lesz Angéla alakjában, aki mindent megtestesít Eszter számára, ami ő nem lehet, és éppen

emiatt nyit egy kis utat arra nézve, hogy ezáltal rájöjjön arra, ami valójában ő. A regényből az szűrődik le, hogy minden ő, ami Angéla nem, és Angéláé minden, ami az övé nem lehet.

A regény tehát az én-enyém-tied kérdéskörén halad végig. Az én problematikusságát taglalja egy élettörténeten keresztül, majd csap át a birtoklásba, hogy valamim van, ami neked nincs, vagyis az enyém valami, ami a tied nem lehet. Eszter esetében ez sosem tud megvalósulni úgy, ahogy az őz sem lehetett az övé, ám megtapasztalta annak szépségét, ugyanúgy megtapasztalta egy szerelem lehetőségét, amit azonban teljes egészében szintén nem tudott birtokolni, ugyanis korábban már megtette azt Angéla. A regényt, ha ebből a nézőpontból vizsgáljuk, a be nem teljesülés regényének is tekinthetjük, ugyanis az én nem tudott beteljesedni, kiforni, ami által egy kapcsolat sem tudott létrejönni Eszter életében.

Az előbbieken már tisztáztam az Angéla és Eszter közti ellentét autenti-kusságát, világossá vált, hogy „a regény egyetlen figura ábrázolására vállalkozott, s célját maradéktalanul teljesítette.”⁵ Ebből fakadóan minden eseményt, a történet szempontjából releváns emléket egyetlen egy perspektívából kapunk meg, tehát nem beszélhetünk nézőpontváltásról, valamint kijelenthetjük azt is, hogy a regény egésze – ha a monológon túlmegyünk – az önvizsgálat, azon belül is az önteremtés igényéből fakad.

A következőkben át kívánok térni a narrátorra, illetve arra, hogy az előbb említett perspektíva milyen eseményeket, emlékeket, történéseket tartott fontosnak, vagyis miket vélt érdemesnek az elmesélésre.

A tanulmány során már többször utaltam rá, hogy a regény nem más, mint egy monológ formájában közreadott élettörténet. A történetek minden esetben „jól strukturált beszámolók.”⁶ A történetek elmesélése által minden individuum arra vállalkozik, hogy a saját maga által átélt eseményeket egy adott struktúrába rendezze, majd a mesélés által a történetben elfoglalt pozícióját értelmezze, tehát tulajdonképpen nem beszélhetünk másról ebben az esetben, mint önreflexióról, mivel az adott helyzetben megjelent gondolatait, cselekedeteit helyezi kívülre, ezáltal saját magát mint kívülállót fogja szemlélni. A történet tehát nem más, mint egy olyan struktúra, ahol a mindenkori narrátor önvizsgálatnak veti alá magát. Encsy Eszter a saját életének a fordulópontjait, főbb emlékeit, eseményeit veszi számba, és arra a kérdésre keresi a választ, hogy

⁵ Kónya Judit: *Szabó Magda. Ez mind én voltam...* 93.

⁶ Kenneth J. Gergen, Mary M. Gergen: *A narratívumok és az én mint viszonyrendszer.* Ford. Ülkei Zoltán. In: László János, Thomka Beáta (szerk.): *Narratívák 5. Narratív pszichológia.* Budapest, Kijárat Kiadó, 2001. 77.

hogyan került ide, mi vezetett idáig, hogy ezekben a történetekben ő milyen szerepet, pozíciót foglal el. Ezért lehet egyértelműen kijelenteni azt, hogy ő áll a narráció középpontjában, és azt is, hogy a mellette lévő szereplők valóban csak »árnyfigurák«,⁷ akik az ő individuumát, személyiségét és szerepét fogják árnyalni. Azonban itt egy nagyon érdekes paradoxonra lelhetünk, mivel éppen a másik árnyékában fog megképződni, manifesztálódni Encsy Eszter lényé, ők adják meg Eszter körvonalait, viszont azokból – főleg Angélaéból – kibújni sosem fog, hiszen Angéla mindig mint a legfőbb viszonyítási pont fog szolgálni az én-teremtés szempontjából, ahogy arra már korábban is utaltam.

Ha a narráció világának a milyenségét akarjuk tisztázni, elkerülhetetlen lesz arról beszélni, hogy Encsy Eszter esetében ez a narráció hogyan képződött meg. Az eddigiekben tisztáztam, hogy tulajdonképpen egy élettörténet bontakozik ki fokozatosan, és áll meg a jelen pillanatnál, ugyanis csak a jelen pillanatig lehet mesélni, mert addig tartanak az átélt dolgok, az emlékek zöme. Encsy Eszter narrációjának esetében történetek építkeznek egymásra, ezek a történetek nem kronologikusan vannak egybeszedve, hanem az asszociáció által fognak alkotni egy nagy kerek egészet, egy életnek a történetét. Diane Freedman több női írásmóddal kapcsolatos jellegzetességet is összeszedett, melyek mindenképpen érvényesülnek ebben a szövegben is, ilyen például az előbb említett asszociatív gondolkodás, személyes szemlélet.⁸ Esetünkben azonban mindenképp az asszociatív gondolkodás lesz a legfontosabb, ugyanis ez az a vezérfonal, amire az elbeszélés egésze építkezik. Ennek a legfőbb oka magának az emlékezésnek a jelenléte, valamint az emlékezésnek mint olyannak a magával hozott járuléka. Ugyanis az emlékezés általában mindig a jelenlegi pozícióból indul ki, az egyén jelen helyzetéből. A jelen azonban az emlékező tudatában összekapcsolódik a múlttal. Ez az összekapcsolódás legtöbbször valamilyen hasonló élethelyzet által születik meg, így beindítva egy szabad asszociációs folyamatot, ezt nevezzük emlékezésnek. Mivel egy asszociációs folyamatról van szó, a tudatosságot és a pontos megszerkesztettség iránti igényt aligha lehetne benne megtalálni, mivel tulajdonképpen csak arról van szó, hogy egy bizonyos emlékkép az én tudatában életre kelt egy újat valamilyen hasonlóság alapján. Ez a hasonlóság az azonos élethelyzeten túlmenően lehet valamilyen helyszín, dátum stb.

Ennél jóval érdekesebb azonban azt megvizsgálni, hogy a narrátor milyen emlékképeket emel be az adott történetbe. Az, hogy az életünk események, cselekedetek sokaságából áll (melyek köré szereplők, a hétköznapi, nem narrátori kontextusban emberek szerveződnek) mindenki számára elfogadott tény, az

⁷ Kónya Judit: *Szabó Magda. Ez mind én voltam...* 93.

⁸ Menyhért Anna: *Női irodalmi hagyomány*. Budapest, Napvilág Kiadó, 2013. 23.

azonban, hogy az élet milyen jelleget kap, nagyban függ attól az egyéntől, aki elmeséli az adott történetet. Ezért kijelenthető tehát, hogy az emlékezésen kívül a másik legfontosabb tudati tevékenység, melyet Eszter is elvégez, a szelekció.

A szelekció által létrejött történetjelleg Eszter esetében tragikus és hátborzongató, mindenképpen sötét világot idéz fel, mivel az élettörténetben jelenlévő emlékeknek szinte kivétel nélkül ilyen jellege van. Ezért tehát kijelenthető, hogy erősen érvényesül a regényben a rész-egész viszonya, tehát a részek milyensége kiadja az egész milyenségét, vagyis az élet színezetét, jellegét.

Ez több aspektusból nézve is magyarázható. Az egyik ilyen aspektus az az egyszerű feltételezés, hogy Eszterrel kapcsolatban főleg ilyen negatív események estek meg, ezért nem is tudna másról beszámolni. A másik, ennél jóval valószínűbb magyarázat az, hogy Eszter saját helyzetének megértésével kapcsolatban ezeket az eseményeket tartotta relevánsnak, mivel ezek tudják igazolni jelenlegi helyzetét, vagyis ezekkel tudja magát tisztázni, ezeken keresztül tud reflektálni saját helyzetére. Mindeközben ne felejtjük el azt se, hogy Eszter az elbeszélés folyamán végig pozicionálni próbálja magát, azonban a saját pozíciója a kirekesztettséggel válik egyenlővé.

Eszter saját létének a sikerességét leginkább a színházban tudja létrehozni, a színház pedig különböző szerepek eljátszásával azonosítható, ez Eszter legbiztosabb pozíciója. Az elbeszélés során megtudjuk, hogy Eszter sikeres volt a munkájában, a probléma viszont ott kezdődik, amikor a szerepjátszás általános létformává válik. Éppen emiatt lehet az, hogy Eszter a való életben sosem tud kiteljesedni, ugyanis nem tud kilépni az egyik világból, a szerepjátszásból, és teljességgel átlépni a másikba, hogy a saját szerepét játszassa. A másik olyan tényező, ami miatt a személyiség nem tud kiteljesedni, Angéla folyamatosan kísértő árnyéka lesz, ami alól Eszter nem tud kibújni, és bár látszólag saját magát igyekszik megteremteni, valójában éppen Angélát sikerül körvonalaznia, és csak ezeken a körvonalakon magát, így tulajdonképpen csak részleges identitás-teremtésről beszélhetünk.